

Policy för samverkan med andra kommuner

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast antagen	Beslutsinstans
Policy för samverkan med andra kommuner	Policy	2024-11-25 § 250	Kommunfullmäktige
Administrationsansvarig	Version	Diarienummer	Giltig till
Kommunledningsförvaltningen	2	24KS624	2028-12-31
Dokumentinformation	Sätter upp ramar och beslutsnivåer för samverkan med andra kommuner		
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder		

Bakgrund

Kommunerna står inför en rad utmaningar, bland annat kopplade till den demografiska utvecklingen. För att ha bättre förutsättningar för att klara sitt uppdrag behöver kommuner samverka i olika frågor och verksamheter.

Kommuner får samverka med andra kommuner och regioner i kommunalförbund, gemensam nämnd och avtalssamverkan med stöd av kommunallagen (2017:725). För att samverkan ska vara kompetenslig behöver övriga bestämmelser i lagen vara uppfyllda, kommuner får inte samverka kring något som inte faller inom den kommunala kompetensen. Det finns inget generellt undantag från upphandlingslagstiftningen vid interkommunal samverkan och en bedömning av om exempelvis en avtalssamverkan är upphandlingspliktig behöver göras i varje enskilt fall. I speciallagstiftning kan finnas stöd för interkommunal samverkan kring särskilda typer av verksamheter, till exempel kollektivtrafiklagen (2010:1065), LSO (2003:778), befogenhetslagen (2009:47, sjuktransporter), skollagen och LAV (2006:412)

Till denna policy finns en anvisning som ger stöd för de avvägningar som behöver göras inför beslut om samverkan.

Omfattning och avgränsning

Med kommun avses i denna policy kommun eller region.

Denna policy behandlar enbart grunderna för interkommunal samverkan, inte samverkan med civilsamhället eller företag. Den reglerar heller inte ej bindande samverkan som deltagande i nätverk, intresseorganisationer eller avsiktsförklaringar.

Övergripande ställningstaganden

- Piteå kommun ska samverka med andra kommuner när det bedöms vara ett allmänt intresse för kommunen och dess medborgare att samverkan sker, till exempel där det bedöms att uppgifter utförs mer effektivt eller över tid stärker kommunens drifts- och utvecklingskapacitet.
- Samverkan förutsätter att de samverkande parterna långsiktigt visar tillit, kan komma överens och stå för sina åtaganden.
- Piteå kommun ska i första hand samverka med närliggande kommuner inom Piteå kommuns arbetsmarknadsområde, i syfte att stärka den geografiska regionen för en hållbar samhällsutveckling.
- Avtalssamverkan är prioriterad som samverkansform om inte förutsättningarna talar för annan typ av samverkan.
- Inför beslut om samverkan och samverkansform ska den nytta samverkan förväntas bidra med alltid vägas mot den minskade möjlighet till ansvarsutkrävande för medborgarna som samverkan innebär.

- Inför beslut om samverkan ska de konsekvenser som samverkan kan förväntas medföra för Piteå kommun som organisation och arbetsgivare beaktas och beskrivas. Här avses även facklig samverkan.

Beslutsnivåer för samverkan

Kommunfullmäktige

Beslut om samverkan ska som huvudregel fattas av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige ska alltid besluta om samverkan, när:

- Beslutet är av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen, t.ex innefattar en viktig ekonomisk fråga (exempelvis större kostnader per år, större investeringar eller avgifter mot medborgare eller företag).
- Beslutet kräver en förändring av förvaltningsorganisation eller politisk organisation.
- Beslutet avser samverkan av större omfattning eller får större påverkan på kommunens egna verksamheter.
- Det inte är uteslutet att samverkan omfattas av upphandlingsplikt.

Nämnd

I vissa fall kan beslut om avtalssamverkan ske på nämnds nivå.

Varje nämnd kan inom sitt verksamhetsområde själv besluta om avtalssamverkan förutsatt att beslutet är förenligt med fullmäktiges ställningstaganden i denna policy och att fullmäktige inte ska besluta om samverkan enligt ovan.

Önskemål om beslutsnivå får aldrig inverka på val av samverkansform. I oklara fall ska fullmäktige besluta om samverkan.

Samverkansformer

Piteå kommun använder sig av nedanstående former av samverkan.

Kommunalförbund

Ett kommunalförbund är en egen juridisk person som är fristående från medlemskommunerna och som själv är part i avtal kring samverkansområdet. Ansvaret för den kommunala angelägenhet som överlämnas till kommunalförbundet övergår helt från medlemskommunerna till kommunalförbundet. Samverkan i kommunalförbund kräver en större administrativ överbyggnad.

Kommunalförbund ska användas som samverkansform när:

- Samverkansområdets art kräver en tydlig demokratisk styrning och det finns uppenbara fördelar att helt överflytta ansvaret till ett Kommunalförbund.

Gemensam nämnd

En gemensam nämnd är en egen myndighet, men inte en egen juridisk person. Nämnden ligger organisatoriskt under en av medlemskommunerna (värdkommunen) och vid eventuella avtal

kring samverkansområdet, är värdkommunen avtalspart. Ansvar för den kommunala angelägenhet som överlämnas till den gemensamma nämnden kvarstår hos respektive medlemskommun.

Gemensam nämnd ska användas som samverkansform om:

- Samverkansområdets art kräver en tydlig demokratisk styrning och medlemskommunerna vill behålla en reell politisk styrning av samverkansföremålet.

Avtalssamverkan

Avtalssamverkan är en privaträttslig samverkansform som är en enklare form av kommunal samverkan jämfört med kommunalförbund och gemensam nämnd. Ansvar för den kommunala angelägenhet som samverkan avser kvarstår hos den kommun som är huvudman för angelägenheten. Ett samverkansavtal reglerar vilka uppgifter som ska utföras och på vilket sätt.

Samverkan genom avtalssamverkan kräver en mindre administrativ överbyggnad än samverkan i gemensam nämnd eller kommunalförbund.

Avtalssamverkan ska väljas om inte förutsättningarna talar för annan samverkansform och om följande förutsättningar är uppfyllda:

- Samverkansområdet omfattar typiskt sett få och obetydliga politiska moment.
- Lagstiftning och praxis inom upphandlingsområdet tillåter att avtal för avtalssamverkan träffas utan föregående upphandling.

Samplanering

Samplanering är en lösare form av samverkan där varje part behåller så väl ansvar som utförande inom samverkansområdet. Tjänster inom samverkansområdet samordnas för att ge ett bättre tjänsteutbud till medborgarna eller en gemensam nytta. Samplanering kan även innehålla gemensamt finansierade samordningsfunktioner för själva samplaneringen.

Samplanering ska användas som samverkansform när:

- Det medför bättre tjänsteutbud eller verksamhetsmässiga fördelar att samplanera verksamheten med andra parter.
- De samplanerande kommunerna vill behålla full politisk styrning över sin egen verksamhet eller om det av annan anledning inte är lämpligt med en annan samverkansform.

Prioriterade samverkansparter

Det ligger i Piteå kommuns intresse att verka i en attraktiv och stark region. Som framgår under rubriken *Övergripande ställningstaganden* ska geografisk närhet inom Piteå kommuns arbetsmarknadsområde prioriteras vid val av samverkanspart, eftersom samverkan med geografiskt närstående samverkansparter skapar en starkare region än om parterna skulle finnas i en annan del av världen.

Vid samverkan särskilt i syfte att öka attraktion och säkra samverkansparternas kompetensförsörjning ska samverkansparter inom Piteå arbetsmarknadsregion prioriteras.

Strategiska samverkansparter

Strategisk samverkan kännetecknas av att samverkan sker med ett större djup och utifrån en bredare ansats. Samverkan omfattar i högre grad gemensamt utförande av service och välfärdsuppgifter snarare än genom enstaka tjänsteutbyten inom verksamheter eller funktioner.

Det möjliggör att långsiktighet och tillit kan byggas upp inom samverkanskonstellationen och att parterna i ökad utsträckning kan agera gemensamt i olika typer av utvecklingsfrågor.

Uppföljning

Nämnderna ska i årsredovisningen rapportera all samverkan inom sitt verksamhetsområde till kommunfullmäktig. Återrapporteringen skall innehålla samverkansområde, samverkansparter, avtalslängd, ekonomiska transaktioner och en kortare analys av samverkan under året.

All samverkan ska utvärderas enskilt och rapporteras till beslutande församling vid samverkans upphörande. För långsiktig samverkan ska utvärdering och analys av samverkans nytta och fortsatta behov utvärderas och rapporteras till kommunstyrelsen minst en gång per mandatperiod.